

NEWSLETTER 9

Prihodnost učenja starejših v Evropi *Druga vse evropska konferenca - pregled*

ForAgeje evropska multilateralna mreža, ki si želi posredovati spoznanja o učnih izkušnjah starejših in čim širše poročati o njih.

Druga mednarodna vse evropska konferenca projekta **ForAge** je potekala v Budimpešti od 30. septembra do 1. oktobra 2013. Organizator dogodka je bilo madžarsko podjetje Trebag Property and Project Management Ltd. in to 1. oktobra, prav v času Mednarodnega dne starejših in Združenih narodov. Udeleženci in nastopajoči so preučili dogajanje na področju učenja starejših in izmenjali izkušnje različnih evropskih pobud na tem področju. Številne dejavnosti so naredile, da je bila konferenca prav posebej uspešna.

Uvodoma je udeležence pozdravil **prof. John Benyon z Univerze v Leicesteru** (koordinatorska mreža ForAge). Uvodni nagovor sta imela tudi **Peter Kövesd**, direktor podjetja Trebag Ltd, in **Zoltán Loboda**, predstojnik Odseka za izobraževanje, upravo in za mednarodne odnose v madžarski vladi.

Zakaj in kako

Sodobne vlade povsod po svetu vse več sredstev namenjajo začetnemu izobraževanju in pripravi za vstop na trg dela. Ali to pomeni, da so naložbe v izobraževanje starejših razkošje? To vprašanje je postavil **dr. Alan Tuckett**, predsednik Mednarodnega sveta za izobraževanje odraslih (ICAE) in poskušal podati nekaj odgovorov. Spregovoril je o učnih potrebah mladih, o pismenosti odraslih in o Svetovnem socialnem

forumu. Udeležencem je zagotovil, da lahko skupaj ustvarimo drugačen svet. **Dr. Michael Sommer**, projektni vodja Evropske infomreže iz Nemčije je predstavil svoje izkušnje s širjenjem novic o izobraževanju odraslih in starejših učencih širom Evrope.

Dr. Koen DePryck z Vrije Universiteit v Bruslju in predstavnik Centra za izobraževanje odraslih v Antwerpnu, je zatrdil, da linearni modeli formalnega izobraževanja ne zadostujejo več in da bo v prihodnje potrebno dati poudarek e-linearnemu učenju starejših, kakor tudi učenju v skupnosti, odprtemu učenju, neformalnemu in medgeneracijskemu učenju.

Učenje v poznejših letih življenja v Evropi

Jim Soulsby, Velika Britanija, je spregovoril o pomenu izobraževanja starejših in **mreže ForAge**. Opozoril je na pomanjkljivo zbiranje statističnih podatkov, ki se še zmeraj ustavi pri vprašanih do 64 let starosti. Samo 4 % starejših je v Evropi vključenih v izobraževanje. Temu navkljub pa obstajajo številna pričevanja starejših o vrednosti in pomenu učenja za njih, zelo malo pa je analiz njihovih učnih projektov. Eden od ciljev ForAge je ustvariti trajno platformo, ki bo nudila podatke in analizo podatkov o učenju starejših v Evropi, ki bo zagotavljala, da bo učenje v poznejših letih življenja dobro predstavljeno in reprezentativno.

Stefanie Steinbauer in **Claudia Unger** iz Avstrijskega združenja slepih in slabovidnih, Dunaj (angl. Austrian Federation of the Blind and Partially Sighted in Vienna) sta podali pretresljivo pripoved o projektu VISAL – dejavno učenje invalidnih starejših. **Roger Estelle Curto** z ljudske univerze v Kastilji, Pamija

April 2014

Escuder Mollon Senior Citizens University in Castellón Spain je predstavil pripomoček za evalvacijo izobraževanja starejših imenovan **EDU Improving Seniors' Quality of Life** (slov. EDU Boljšanje kakovosti življenja starejših).

Izobraževanje starejših na Madžarskem

Naslednje plenarno zasedanje je bilo posvečeno učenju v poznejših letih življenja. **Bálint Boga dr. med.** iz Madžarskega Sklada Hospic v Budimpešti je poudarila, da daljšanje pričakovane življenjske dobe pomeni tudi, da se starejši morajo učiti in zbrani podatki kažejo, da se lahko učijo, da za njihovo učenje ni ovir. Tako so manj odvisni in bolj se zanesejo nase. Pričakovana življenjska doba se je v zadnjih desetih letih na Madžarskem povišala za 23.4 %. 5 % starejših nad 60 let trpi za demenco, 18. 5 % jih kaže znake depresije. 4.5 % oseb v starostni skupini 55 to 64 je vključenih v izobraževanje odraslih. V skupini starih od 65 do 72 let je takšnih le 2.2 %.

Katalin Vámos, izobraževalec na področju marketinga in fitnesa je prikazal podatke o uporabi interneta pri osebah nad 50 let starosti. Le 20 % starejših nad 50 let starosti redno uporablja internet, 61 % od teh tudi socialna omrežja.

Ob zaključku tega konferenčnega zasedanja je **prof. József Jászberényi**, direktor Raziskovalnega centra za gerontogogiko, Šola Sigismund v Budimpešti podal predstavitev izobraževanja starejših na Madžarskem. Povedal je, da se formalni šolski sistem za starejše ne zanima. Njihovo izobraževanje je tako umeščeno v skupnostne centre.

Prvi dan konference se je zaključil z vprašanji in diskusijo navzočih ter sprejemom za udeležence.

Praznovanje dneva starejših, dneva Združenih narodov

Drugi dan se je konferenca pričela z **nastopom Zsófié Pustztai dr. med.** predstojnice Madžarske pisarne Svetovne zdravstvene organizacije v Budimpešti. Tema plenarnega zasedanja je bila "Dejavno staranje pridaja življenje letom". Z vidika

SZO (WHO) so najstarejši najbolj ranljiva starostna skupina. Načrt Svetovne zdravstvene organizacije za zdravo staranje se posebej posveča dejavnemu staranju. Za SZO (WHO), kronološka starost ni pomemben mejnik staranja in politike naj bi to dejstvo upoštevale. Poročilo Združenih narodov "Dostojanstveno življenje za vse" (The UN Report A Life of Dignity for All) osvetli dobrobit, ki jo družba ima od participacije starejših.

Naslednje konferenčno zasedanje je nagovoril **prof. Franz Kolland**, Univerza na Dunaju, ki je spregovoril o prednostih učenja v poznejših letih življenja. Dejal je, da je učenje nenehna dejavnost in da politika vseživljenjskega učenja lahko spremeni podobo staranja. Številne študije so pokazale pozitiven učinek izobraževanja na epizodni spomin pa tudi, da vseživljenjsko učenje lahko vpliva na zdravje. Tisti, ki se izobražujejo, prej poiščejo zdravniško pomoč in se manj prepuščajo samodiagnosticsiranju, če to ni umestno. Bolje in prej ozdravijo.

Vseživljenjsko izobraževanje je tudi zaščita proti revščini, boljša možnost za doseganje družbene enakosti in razbija negativne podobe starosti. Največja ovira za vseživljenjsko učenje in izobraževanje je revščina. Seveda pa je treba vedeti, da je učenje za starejše lahko tudi vir nelagodja in bolečine, ki se lahko sproži ob bolečih spominih.

Delavnice

Drugo konferenčno popoldne so vzporedno tekle delavnice, ki so jih vodili in moderirali partnerji v projektu ForAge.

Učenje iz družbenih konfliktov in vloga starejših.

Podani so bili primeri Madžarske, Slovenije, Portugalske, Irske in Italije. Udeleženci so poudarili, da je vsakdo med nami preživel kakšno konfliktno družbeno situacijo, neposredno ali posredno, in starejši imajo tu središčno vlogo pri gradnji mostov z mlajšimi generacijami.

Starejši in Erasmus+

Udeleženci te delavnice so potrdili, da je bil program Grundtvig zelo uspešen tudi glede vključitve starejših. Izrazili so bojazen, da v Erasmus

April 2014

+ ne bo tako. Vloga ForAge, da je v mreženju, večanju zavesti o vprašanih starejših, lobiranju in sodelovanju z drugimi mrežami so pridali.

Učne potrebe starejših iz manjšinskih etničnih, priseljeniških in romskih skupnosti

Udeleženci te delavnice so ugotovili, da ni dobro povezati v skupino te manjšine, četudi je za vse značilna izključenost iz družbe in deprivilegiranost. Odkrivanje korenin in porekla, zgodovine, izkustva pripomore k vzpostavljanju vezi med manjšinskimi skupnostmi in njihovimi kulturami. Izobraževanje odraslih bi moralo biti temu v oporo.

Učenje oseb v institucionalni oskrbi in izobraževanje za njih ter njihovo duševno napredovanje

Prisluhnili smo trem zanimivim predstavitev usposabljanja izobraževalcev za delo s starejšimi v institucionalnem okolju. Udeleženci so izjavili, da bi bilo treba zgodbe starejših učencev zbrati in objaviti skupaj z razmišljanjem osebja.

Medgeneracijsko učenje.

Predstavljeni so bili trije primeri dobre prakse. Učenje ni le za otroke, kajti veliko se lahko starejši naučijo od otrok: IKT, dejstva, podatke, socio-kulturno učenje. Poleg tega so se navzoči strinjali, da je neformalno učenje primernejše od formalnega. v izobraževalnih ustanovah.

Vloga informacijske tehnologije pri učenju v poznejših letih življenja. V tej delavnici je bil govor o uporabi IKT pri starejših po Evropi in o širitvi projektov v nove evropske države.

Prisluhnimo starejšim, ki se učijo

Po zaključku delavnic je teklo plenarno zasedanje "Glas starejših". **Mariana Matache**, iz Asociate Euroed v Bukarešti je predstavila projekt »Državljan ima prednost« (angl. The Citizen Comes First). V projektu so se odvijali lokalni seminarji z namenom, da bi romunski državljani pridobili moč za samo-organiziranost. Lokalni načrt je zajel npr. čiščenje cest, štipendije za revne otroke. **Prof. Ionut Popa**, iz Asociate Euroed, Bukarešta je razložil, da post-komunističen čas vendarle prinaša več samo-

organiziranosti na lokalni ravni: lokalna novinarska skupina, klub starejših, kulturni center so primeri tega.

Sean Dillon iz Age and Opportunity, Dublin, je preučil projekt "Računajte na nas" (angl. Count Us In). Cilj projekta je bil oceniti, kako bi se starejši lahko vključili v delovanje za boljše zdravje in počutje ob uporabi IKT spretnosti v lokalni skupnosti. Opozoril je na to, da so starejši v prostem času vključeni v izobraževanje za osebno rast ne pa tudi v učenje za skupnostno delovanje. Priporočila so se nanašala na usposabljanje za boljše skupnostno delovanje, še posebno starejših od 75 let dalje in za doseganje večjega števila družbeno marginaliziranih moških in žensk.

Sledili sta še dve predstavitvi. **Ildikó Berény**, doktorantka z Madžarske je spregovorila o možnostih za starejše zapornike v Márianosztra Penitentiary Institution. Zaporniki so tam malo izobraženi, 14 % jih ni končalo osnovne šole. Ustanova spodbuja splošno in poklicno izobraževanje. Rezultati so dobri. Udeleženci poročajo o povečanem samospoštovanju, boljši komunikaciji, manj je tudi napadov in incidentov. **Zbigniew Durczok**, SMZK, Krzeszowice je predstavil poljske U3O Prva je bila ustanovljena leta 1975 v Varšavi, zdaj jih je 385. Predvsem v večjih mestih. Deležne so podpore lokalnih, regionalnih in nacionalnih oblasti in Narodne banke. Obstajajo tri vrste univerz, neodvisne univerze, univerze znotraj rednih univerz in skupine, ki delujejo v knjižnicah. Obstojata tudi medgeneracijsko sodelovanje s študenti, ki poučujejo starejše v obojestransko korist. Nedavno so starejši sami predlagali nastanek univerze za četrto življenjsko obdobje.

Zaključek

Udeleženci so bili zadovoljni s konferenco. Vladalo je prepričanje, da so zvedeli veliko novega, da so spoznali prakso, da so diskusije bile vredne in plodovite.

Jim Soulsby je povzel poglobitve točke konference in poudaril, da so se z njo odprla nova vprašanja in so se oblikovali novi pogledi. Navzoči so izmenjali vedenje o primerih dobre prakse in raziskavah.

April 2014

Prof. John Benyon je čestital govornikom za kakovost njihovih referatov in pohvalil vredne delavnice in diskusije, ki so se odvile sredi bogatega programa. Starejši učenci so prispevali navdihujoče pripovedi o svojem učenju. Posebno zahvalo je izrekel **dr. Barbari Varga-Pinter** za trdo delo in organizacijo te konference.

Več: ForAge website: www.foragenetwork.eu

Manuela Hinterberger

partner v ForAge, bia-net, Graz, Austria

marec 2014

manuela.hinterberger@bia-net.org

April 2014

Projekt ForAge sofinancira Evropska komisija. Mnenja zajeta v tej publikaciji so mnenja piscev in Evropska komisija ni odgovorna za to, kako bodo mnenja in pogledi uporabljeni